

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA PARIS, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechi 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de Casație și Justiție, secțiunea I*: Ion G. Dragomir cu Iordache Dănăilă și alții. Observațiune de D. Alexandresco.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Spiridon Miștoi cu Societatea sponimă română de comerț.

Tribunalul Ilfov, secția comercială: Judecătorul-sindic al falimentului Isidor Lempart cu Banca „Fortuna“.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 18 Iunie 1913

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Ion G. Dragomir cu Iordache Dănăilă și alții

CONSIMȚĂMÂNT. — DOL. — MANOPERE VICLENE. — APRECIERE SUVERANĂ. — ART. 953 ȘI 960 COD. CIVIL.

DONAȚIUNE DEGHIZATĂ. — CONTRACT ONEROS. — VALIDITATE. — ART. 812 ȘI 940 COD. CIVIL.

HOTĂRĂRE. — DISPOZITIV. — CONSIDERENTE. — CERERE SUBSIDIARĂ. — CASARE PARTIALĂ.

1° Chestiunea de a se ști dacă consimțământul a fost smuls prin dol și manopere viclene este o chestiune de suverană apreciere a instanței de fond.

2° Donațiunile deghizate sub forma unui contract oneros sunt valabile dacă sunt făcute între persoane capabile.

3° Când, în dispozitivul său, Curtea nu se pronunță dacă admite sau respinge cererea de re-

ducțiune formulată în mod subsidiar, pe care în considerante o recunoaște întemeiată, și nici nu rezervă părți o acțiune deosebită, dacă găsea pentru anumite motive că nu putea fi făcută o dată cu apelul, Curtea face o omisiune de natură a atrage casarea deciziei din acest punct de vedere, rămânând ca ea să-și producă efectele sale asupra celorlalte puncte definitiv judecate printr'ansa.

No. 243. — Casată parțial, în urma recursului făcut de Ion G. Dragomir, decizia Curței de apel din București secția II sub No. 255 din 1911, în procesul cu Iordache Dănăilă și alții.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier I. Stambulescu.

S'au ascultat d-nii avocați P. Borș și I. Th. Florescu pentru recurent, în desvoltarea mijloacelor de casare. Intimații au cerut respingerea recursului.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului II de casare:

«Violarea art. 952 și 960 cod. civil și nemotivare. M'am plâns cerând anularea actului pentru motiv de dol și am făcut complectă dovadă cu însăși declarațiunile părților plus martorii, totuși Curtea adoptând în total sentința tribunalului, iar tribunalul nemotivând de unde trage concluzia neexistenței dolului și validând un act dat în asemenea condițiuni dă o hotărâre casabilă»

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, Curtea de apel a confirmat sentința apelată prin care s'a respins acțiunea recurentului pentru anularea actului de vânzare autenticat la No. 729 și tran-

scris la No. 76 din 1887, de tribunalul Argeș, și revendicarea pământului prevăzut în acel act, pe motiv că tatăl său, vânzătorul, a avut consimțământul smuls prin dol și manopere viclene de către aceia cărora cumpărătorul Iordache Dănăilă trebuia să le treacă acel imobil, ceea ce a și făcut ;

Considerând că, asupra inexistenței dolului, Curtea de apel a adoptat motivele de fapt și de drept din sentința apelată ;

Considerând că chestiunea de a se ști dacă consimțământul a fost smuls prin dol și manopere viclene constituie o chestiune de suverană apreciere a instanței de fond ;

Că, prin urmare, acest motiv de casare este nefondat.

Asupra motivului III de casare :

«Violarea art. 800, 812 și 940 și omisiune esențială. Am susținut și Curtea a admis, că actul în discuțiune este o donație sub forma unui contract oneros ; mai mult, stabilește că este o donațiune mortis causa pe care deși o recunoaște în drept nulă, revenind la speța în discuție, omite a se pronunța. Curtea mai recunoaște că, în speță, e vorba de o donațiune prin persoană interpusă și totuși discutând art. 812 cod. civil, care le declară nule, admite în mod straniu, trăgând concluzii din partea contrarie, că donațiunile prin persoane interpuse sunt valabile. Or, art. 800 cod. civil. arată că donațiunile nu se pot face decât cu formele esențiale donațiunilor, ceea ce înseamnă că în lipsă de forme actul este nul și, în speță, lipsește acceptarea, cât și că donațiunea a fost făcută unui incapabil, etc., iar art. 812 și 940, arată mai mult că nu sunt permise donațiuni prin persoane interpuse, totuși Curtea constată că s'a făcut o donațiune prin persoană interpusă, Iordache Dănăilă, și cu toate acestea violând legea o recunoaște valabilă».

Considerând că, Curtea de apel, apreciind faptele și împrejurările cauzei, constată că vânzare serioasă n'a existat. ci Iordache Dănăilă de formă a trecut ca vânzător, căci el era persoana interpusă însărcinată a transmite acel imobil fetei Rada, cu a cărei mamă, Stanca, autorul recurentului avea relațiuni intime ; că, Iordache Dănăilă a și transmis Radei acel imobil, de unde ar rezulta pentru Curte că tatăl recurentului a făcut în realitate o donațiune deghizată sub forma unei vânzări servindu-se de Dănăilă ca de o persoană interpusă ;

Considerând că, din combinarea art. 812 și 940 cod. civil, rezultă că legiuitorul recunoaște în mod implicit că donațiunile deghizate sub forma unui contract oneros sunt valabile ;

Că, în adevăr, prin acele articole se declară nule dispozițiunile cu titlu gratuit făcute în favoarea unui incapabil, fie ele deghizate sub forma unui contract oneros, fie făcute în numele unor persoane interpuse, de unde rezultă că asemenea dispozițiuni sub formă de contracte onerose nu sunt nule ci valabile, dacă sunt făcute în favoarea unei persoane capabile ;

Considerând că, în speță, Curtea de apel constată că actul de vânzare către Iordache Dănăilă, cât și acela către Rada ascund acelaș act juridic primordial, adică donațiunea făcută de Gh. Dragomir, autorul recurentului către Rada, fiica soției sale Stanca ;

Că, pentru a valida o asemenea donațiune deghizată, Curtea constată că ambele acte sunt făcute în formă autentică, că există consimțământul de a da și de a primi, și că părțile au fost capabile pentru aceasta ;

Că, prin urmare, Curtea de apel nu a comis un exces de putere sau o violare de lege când a validat donațiunea deghizată în cestiune și a respins cererea recurentului de a se anula actul care o constată.

Asupra motivului I de casare :

«Omisiune esențială și nemotivare ; eroare gravă de fapt și violarea art. 841 cod. civil.

«Am cerut anularea actului de vânzare autentic la No 78 din 1886 al tribunalului Argeș pe motiv că ascunde o donațiune, că actele de donațiune fiind acte solemne cer anumite forme care, dacă lipsesc, atrag nulitatea lor ; că, în tot cazul, donațiunile deghizate nu sunt valabile, iar dacă Curtea ar interpreta că donațiunile sub forma contractelor oneroase sunt valabile, să constate că această donațiune este reductibilă atacând rezerva mea.

«Curtea stabilește că donațiunile deghizate sub forma contractelor oneroase sunt valabile și numai reductibile în caz când s'ar depăși rezerva, totuși în loc de a-mi admite apelul cel puțin reducând donațiunea conform art. 841 cod civil, îmi rezervă dreptul la o nouă acțiune în reducere, omițând cu desăvârșire că eu am făcut această cerere, m'am judecat și am pus concluziuni în acest sens».

Având în vedere că, din concluziunile scrise depuse de recurent la Curtea de apel, se constată că el a cerut ca, în caz când donațiunea deghizată va fi declarată valabilă, să fie redusă la jumătate (7 stânjeni) întrucât numai el singur are vocațiune la succesiune ca moștenitor rezervatar, menținându-se actul numai pentru cotitatea disponibilă ;

Considerând că, asupra acestei cereri, Curtea de apel, deși prin considerentul final al deciziunii sale

recunoaște că reclamantul are acțiunea în reducere și că deci subsidiarul cerut este întemeiat, totuși respinge apelul în totul, fără ca prin dispozitiv să se pronunțe dacă admite sau respinge cererea de reducere sau să-i rezerve o acțiune deosebită, dacă găsea pentru anumite motive ea nu putea fi făcută odată cu apelul înaintea Curții;

Că, prin urmare, din acest punct de vedere acest motiv de casare este întemeiat și decizia trebuie casată numai asupra acestui punct, rămânând ca ea să-și producă efectele sale asupra celor l'alte puncte definitiv judecate printr'ansa;

Pentru aceste motive, respinge motivele II și III de casare, admite motivul I și casează pentru acest motiv.

Observațiune. — Chestiunea donațiilor degghizate, asupra căreia Curtea de casație a avut a se pronunța astăzi și asupra căreia ea își păstrează vechia sa jurisprudență, este destul de cunoscută, pentru a nu mai fi tratată din nou în coloanele acestui ziar, cu ocazia publicării deciziei de față. Vom mărgini deci această notă numai la câteva observațiuni generale.

Este știut că atât jurisprudența străină cât și cea românească sunt aproape unanime pentru a recunoaște validitatea donațiilor degghizate sau ascunse sub forma unui contract cu titlu oneros, dacă contractul care servește a ascunde liberalitatea a fost redactat conform prescripțiilor legii; dacă el a fost făcut între persoane capabile, fără fraudă și fără prejudiciul terților; dacă liberalitatea are de obiect numai partea disponibilă¹⁾ și, în fine, dacă ea a fost acceptată de donatar²⁾.

1) Cpr. C. Paris, D. P. 1912. 1. 266 (sub Cas.).

2) Vezi în acest sens, Cas. rom. Bult. S. 1, anul 1880, p. 342 și *Dreptul* din 1881, No. 4; Bult. S. 1, 1883, p. 175 și *Dreptul* din 1883, No. 34; Bult. 1892, p. 981 și *Dreptul* din 1892, No. 46 și 79; Bult. 1903, p. 198; Bult. 1911, p. 4657 și *Săptămâna juridică* din 1912, No. 8, pag. 126; C. București și Roșani, *Dreptul* din 1881, No. 42; din 1882, No. 59; din 1890, No. 45 și din 1903, No. 45; C. Craiova și Iași, *Dreptul* din 1896, No. 81 și din 1903, No. 56; *Cr. judiciar* din 1901, No. 77 (cu observ. noastră); *Dreptul* din 1902, No. 39 și *Pagini juridice* din 1911, No. 75; Trib. Brăila, *Dreptul* din 1897, No. 63; Trib. Dolj; *Cr. judiciar* din 1908, No. 14 și *Pagini juridice* din 1912, No. 75; Trib. Vaslui, *Dreptul* din 1909, No. 73; Trib. Putna și Olt, *Cr. judiciar* din 1911, No. 77 (cu observ. noastră) și *Pagini juridice* din 1911, No. 77; Judecăt. ocol. Suraia (Putna), *Pagini juridice* din 1912, No. 90, etc. În cât privește deciziile franceze și autorii cari apără această soluție, vezi tom. IV, partea 1-a al Coment. noastre, p. 297, nota 1 (ed. a 2-a). În cât privește jurisprudența belgiană, vezi Baltjens, *Encyclopédie du droit belge*, III.

În acest sens se pronunță nu numai jurisprudența franceză, dar și cea italiană³⁾. Francesco Ricci citează însă considerentele unei decizii a Curței de apel din Florența, cu data din 30 Aprilie 1875, în care argumentele pe care le dau jurisprudența franceză și cea română sunt foarte bine combătute⁴⁾.

Jurisprudența română s'a îndrumat și ea pe aceași cale, după cum am văzut din numeroasele decizii citate în nota 1. Este adevărat că Curtea din Iași, printr'o decizie foarte strâns motivată, a protestat alta dată în termeni energici contra acestei teorii, care permite de a se călca legea și de a se înlătură prescripțiile ei printr'o minciună, însă această decizie, foarte juridică și foarte bine motivată, a fost casată⁵⁾. Tot în sensul Curței din Iași s'a pronunțat și tribunalul Gorj⁶⁾. O parte însemnată din doctrină apără cu drept cuvânt această din urmă soluție, singură juridică după părerea noastră⁷⁾.

În zadar însă această doctrină și câteva Curți se încearcă, din timp în timp, a protesta; deciziile lor sunt casate fără cruțare, iar o teorie stranie și contrară legii triumfă, așa că jurisconsultul se găsește dezarmat și unii din ei renunță chiar și dezesperă de a răsturna o doctrină aproape constantă și unanimă. «Validitatea donațiilor degghizate, zice Baudry-Lacantinerie, este consacrată printr'o jurisprudență atât de constantă, încât este poate temerară a protesta contra ei»⁸⁾. Demolombe, acest mare anatomist al dreptului civil, zice de asemenea că a sosit prea târziu pentru a se încerca de a zgudui o jurisprudență atât de statornică⁹⁾.

Cu toate acestea, un alt autor, Duvergier, își exprimă la 1843 convingerea că această jurisprudență va fi în curând părăsită¹⁰⁾.

3) Vezi Cas. Napoli, *Il Foro italiano (di Roma)*, anul 1903, p. 472.

4) Ricci, *Corso teorico-pratico di diritto civile*, IV, 228, p. 464 urm. (ed. din 1907).

5) Vezi *Dreptul* din 1881, No. 4 și Bult. Cas. S. 1-a anul 1880, p. 342.

6) *Dreptul* din 1891, No. 67.

7) Vezi Bufnoir, *Propriété et contrat*, p. 506 urm. Baudry et Colin, *Don. et testaments*, I, 1237 urm., precum și mulți alți autori citați în tom. IV, partea I-a al Coment. noastre, p. 301, nota 3 (ed. a 2-a). Cpr. Nacu, II, 71, p. 276.

8) Baudry-Lacantinerie, *Précis de droit civil*, III, 941 (ed. a 9-a).

9) Demolombe, XX, 99.

10) *Recueil des lois*, p. 265.

De atunci au trecut 70 de ani și mulți vor trece încă fără ca să se facă un reviriment în jurisprudență. Nimepe nu susține că statornicia în jurisprudență nu este un bine; însă, cu toate acestea, uneori o schimbare se impune, căci judecătorii sunt și ei oameni și, ca atare, supuși greșelilor. Jurisprudența și doctrina nu trebuie să fie două surori rivale, așa cum au fost în prima jumătate a secolului al 19-lea, zice profesorul *Esmein* despre a cărui moarte neașteptată sunt înștiințat chiar în momentul când scriu aceste rânduri¹¹⁾, ci trebuie să meargă mână în mână, spre a-și îndeplini greua lor misiune de a interpreta legea atunci când este întunecoasă. Or, în cazul de față, marea majoritate a doctrinei protestează contra validării donațiilor deghizate, protestare pe care jurisprudența n'o bagă în seamă. Aceasta este o greșală neertată. Este, în adevăr, de regretat ca jurisprudența să fi ajuns, atât la noi cât și în alte țări, a se substitui legii, căci aceasta nu este misiunea ei. Tribunalele și mai ales Curtea de casație trebuie să tindă, în adevăr, a stabili o uniformitate în jurisprudență; scopul acestei jurisprudențe nu este însă de a îndrepta legea, ci de a o menține, așa cum a făcut-o legiuitorul, și de a face ca ea să fie de toți respectată.

D. Alexandresco,

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 11 Februarie 1913

Președința d-lui V. Antinescu, consilier

Spiridon Miștoi cu Societatea anonimă română de comerț.

CAMBIE. — OBLIGAȚIE CAMBIALĂ. — CAUZĂ JURIDICĂ. — ART. 270 AL. ULT. C. COM.

CAMBIE. — ACȚIUNE CAMBIALĂ. — DACĂ POATE FI CONEXATĂ CU O ACȚIUNE ORDINARĂ.

CAMBIE. — VALOARE PRIMITĂ ÎN MARFĂ. — ACTE JURIDICE SEPARATĂ. — PRIVILEGIU. — ART. 270 C. COM.

1° În materie cambială, cauza juridică nu se cere a se arăta pe cambie, dânsa fiind presupusă ipso facto și de drept existentă în obligația cambială prin însăși semnarea de către emitent a cambiei cu toate mențiunile esențiale.

11) *Revue trimestrielle de droit civil*, anul I (1902), p. 9, No. II.

2° Acțiunea pur cambială nu poate fi conexată cu o acțiune ordinară, căci la aceasta s'ar opune nu numai caracterul special sumar și rapid al acțiunii cambiale, caracter care lipsește acțiunii ordinare, dar apoi însăși principiile în materie de conexare nu permit conexarea în apel a unei afaceri pendinte înaintea unei instanțe inferioare.

3° Dacă legiuitorul comercial în scopul facilitării și ușoarei circulațiuni a fondurilor ca și a garantării cambiei, a dat acesteia ca și acțiunii derivatoare dintr'ânsa caracterele excepționale recunoscute prin codul de comerț, prin aceasta nu a înțeles să reguleze și să garanteze decât conținutul ei în tot ce ea trebuie să cuprindă ca mențiuni esențiale, nu și alte condițiuni anexe prevăzute în acte juridice separate în legătură cu emiterea ei.

Astfel fiind, posesorul cambiei nu poate pe calea acțiunii cambiale să ceară și să obție recunoașterea privilegiului ce are după dreptul comun asupra prețului mărfii pentru care s'a emis cambia, privilegiu menținut printr'un act separat.

No. . . . — Au pledat d-nii avocați Fortunescu pentru apelant și N. G. Saita pentru intimat.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Spiridon Miștoi contra sentinței No. 1448 din 1912 a tribunalului comercial Ilfov;

Având în vedere că, prin această sentință, admitându-se în lipsa apelantului acțiunea Societății române de comerț, s'a obligat Spiridon Miștoi la plata sumei de 17050 lei constatată prin zece cambii recunoscându-se totdeodată și dreptul de privilegiu reclamantei societăți asupra mașinelor vândute apelantului și arătate prin actul de vânzare din 7 Aprilie 1909 pentru al căror preț apelantul a scris cele 10 cambii;

Având în vedere susținerile orale și în scris ale părților;

Având în vedere că, apelantul susține : 1) că rău a fost condamnat de tribunal la plata valorii cuprinsă în cele zece cambii, întrucât acestea n'au cauză juridică, întemeindu-se ca act scris, conform art. 349, cod. com. pe însuși actul de vânzare prezentat de intimat; 2) că, constatându-se că sânt lipsite de cauză, acele cambii să se conexeze prezenta acțiune cu acțiunea pendinte înaintea tribunalului comercial Ilfov intentată de apelant pentru rezilierea vânzării de mașini; 3) că, nefiind admisibile acestea, în tot cazul să nu fie condamnat decât la plata valorii cambiiilor, nemai recunoscându-se intimatai societăți dreptul de privilegiu asupra mașinilor vândute, o asemenea recunoaștere, cum a făcut tribunalul, neputând fi făcută pe calea acțiunii cambiale;

Având în vedere că, în ce privește lipsa de cauză juridică a cambiiilor, obiecțiunea apelantului este netemeinică, de oarece, în materie cambială, după art. 270 alin. ultim cod. com., nu se cere a se arăta pe schimb cauza, dânsa fiind presupusă ipso facto și de drept existentă în obligația cambială, prin însăși semnarea de către emitent a cambiei cu toate mențiunile ei esențiale;

Că, mai mult decât atât, din însuși actul de vânzare din 7 Aprilie 1909, prezentat de intimat și la care s'a referit apelantul, reese în mod clar că drept modalitatea prețului mașinilor vândute de casa Fehér și ca acoperire a acestui preț a semnat cambiiile în valoare de 17050 lei, în ordinul citatei case, transmise prin gir intimatai de azi, încât justificându-se cauza lor și prin conținutul actului de vânzare, prima întâmpinare a apelantului este nefondată;

Considerând că din moment ce cambiiile au cauză juridică, iar condițiunile esențiale cerute de art. 270 cod. com. pentru existența lor sânt îndeplinite, acțiunea de față este o acțiune pur cambială, care nu poate fi conexasă cu o acțiune ordinară în rezilierea vânzării, așa cum este pornită de apelant înaintea tribunalului comercial Ilfov, căci la aceasta s'ar opune nu numai caracterul special sumar și rapid al acțiunii cambiale, caracter care lipsește acțiunii ordinare, dar apoi însăși principiile din materie de conexare nu permit conexarea unei afaceri pendinte înaintea unei instanțe inferioare, deci și cererea de

conexare formulată de apelant cătă a fi respinsă ca neadmisibilă;

Considerând că, în ce privește cea de a treia obiecțiune a apelantului, dânsa cătă a fi admisă ca fondată, de oarece dacă legiuitorul comercial în scopul facilitării și ușoarei circulațiunii a fondurilor ca și a garantării cambiei, a dat acesteia ca și acțiunii derivatoare dintr'ânsa caracterele excepționale recunoscute prin codul de comerț, prin aceasta n'a înțeles să reguleze și să garanteze decât conținutul ei, în tot ceiace ea trebuie să cuprindă ca mențiuni esențiale, nu și alte condițiuni anexe ei, așternute în acte juridice separate dar în legătură cu emiterea ei;

Că, dacă în o schimb se va arăta că valoarea ei a fost primită în marfă, iar prin un înseris separat se va arăta în ce a constat acea marfă și că vânzătorul înțelege a-și menține pentru plata prețului ei privilegiul ce are după dreptul comun și dacă posesorul cambiei, pentru plata ei pornește acțiune cambială, nu va putea să ceară și să obție recunoașterea privilegiului său cu ocaziunea acestei acțiuni, ci separat, căci a admite aceasta ar fi a întinde garanțiile excepționale date de legiuitor cambiei nu numai la ea, ci și la alte acte separate în legătură cu ea, ceia ce nu se poate admite fără un text expres al legii;

Considerând că intimatul prin acțiunea dela prima instanță cerând, în afară de plata cambiiilor, pe temeiul lor și recunoașterea privilegiului nerecunoscut prin schimb, ci prin actul de vânzare separat din 7 Aprilie 1909, iar tribunalul încuviințând aceasta, o asemenea măsură nu se putea admite în ce privește recunoașterea privilegiului, caracterul special și excepțional al acțiunii cambiale opunându-se la aceasta; deci aceasta a treia obiecțiune a apelantului fiind temeinică, apelul său numai în ce privește acest punct cătă a fi admis, reformându-se în parte sentința apelată, rezervându-se intimatului calea acțiunii ordinare pentru valorificarea dreptului său de privilegiu.

Pentru aceste motive, admite, în parte, apelul.

Seunași : V. Antinescu, D. A. Mavrodin, Eft. Antonescu.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA COMERCIALĂ

Audiența dela 14 Martie 1913

Președînța d-lui N. T. Metaxa, judecător de ședință

Judecătorul-sindic al falimentului Isidor Lempart cu
Banca „Fortuna“

FALIMENT. — ACTE FĂCUTE DE FALIT ÎN URMA ÎNCETĂREI PLĂȚILOR. — PREZUMȚIA DE FRAUDĂ. — ART. 726 C. COM.

Din textul art. 726 cod. comercial, rezultă că prezumția de fraudă are loc numai în cazul când gajul, ipoteca sau anticreza au fost constituite în urma încetării plăților și pentru datorii simple ce existau înainte de încetare sau chiar și după încetare, însă înainte de constituirea gajului, în acest caz fiind manifestă intenția legiuitorului de a favoriza pe unul din creditori în dauna celorlalți și pentru care legea admite prezumția de fraudă. O asemenea prezumție nu-și poate avea aplicațiune și atunci când, în momentul stipulațiunei afacerii, creditorul a cerut și obținut un gaj sau o ipotecă, care s'au constituit în mod simultan cu datoria, în care caz buna credință este mai de presupus.

No. 501. — S'au prezentat: judele-sindic prin d-nii avocați I. M. Vasilescu și M. Antoniadu; pârâta Banca „Fortuna“ prin d-l avocat Al. Mavrojani, asistat de d-nii avocați B. Cernea și F. M. Chefner.

Tribunalul,

Având în vedere acțiunea intentată de d-l jude-sindic al falimentului Isidor Lempart de pe lângă tribunalul Ilfov cu petiția înregistrată la No. 46574 din 1912, prin care chiamă în judecată pe Banca Fortuna din București, strada Lipscani, 10, prin reprezentanții săi legali, pentru a se declara nule și inexistente față cu masa credală actele de gaj intervenite între falitul Isidor Lempart și zisa Bancă, transcrise de tribunalul Ilfov, secția de notariat, la No. 2 din 10 Ianuarie 1912 și No. 77 din 2 August 1912, cum și suplimentul de acțiune depus de reclamant cu petiția înregistrată la No. 7907 din 12 Februarie 1913, prin care tinde ca pârâta Bancă Fortuna să fie obligată de a restitui portofoliul creanțelor în valoare de 192000 lei ce i-a fost remis de falitul Isidor Lempart în baza sus numitelor acte de gaj;

Având în vedere susținerile orale ale părților actele și lucrările din dosar cum și concluziunile lor scrise;

Având în vedere că din toate acestea, în fapt, se stabilește următoarele: la 10 Ianuarie 1912, intervine între pârâta de astăzi și Banca „Fortuna“ prin reprezentanții săi legali, I. Blumenfeld și D. Sanielevici, ambii directori ai zisei bănci, și Isidor Lempart, astăzi falit, un contract de compt-curent garantat cu gaj pânăla concurența sumei de lei 120.000 lei, pe timp de 5 ani și cu următoarele clauze mai principale: 1) că, acest cont-curent se deschide lui I Lempart pentru finanțarea afacerii sale de pălării; 2) că, contul urma să fie încheat la fiecare trei luni și anume: ultim Martie, Iunie, Septembrie și Decembrie a fiecărui an; 3) acest cont se încheie pe termen de 5 ani de zile, obligator pentru falitul I. Lempart, liberă fiind Banca de a-și retrage contul ori când; 4) la suma împrumutată urma a se plăti o dobândă de 10⁰/₁₀₀ și anual un comision de 10.000 lei (art. 7); că, pentru garantarea sumei creditată în cont-curent, falitul Isidor Lempart constituie Băncii „Fortuna“ un gaj comercial anume specificat prin act, constând în mărfuri și mașine în condițiunile prevăzute de art. 480 și 82 cod. com.; că, toate aceste mărfuri și mașini au fost date în păstrarea și custodia unei terțe persoane, I. Blumenfeld; că, din materiile prime depuse în custodia sa, I. Blumenfeld era împuternicit de a libera falitului I. Lempart, după prealabila înștiințare a Băncii, cantitățile necesare pentru satisfacerea comenziilor ce acestă ar fi primit dela clienții săi, iar prețul urma să fie încasat fie în numerar, fie în efecte girate în ordinul băncii direct, sau în ordinul lui Iosif Lempart și de acesta girată proprie pentru comerțul ce exercită, convine cu Banca „Fortuna“ de a-i avansa banii de care avea nevoie în acest scop, și prin scrisoarea din 4 Februarie 1912, i se dă un avans în sumă de 17.500 lei, pentru cumpărarea terenului necesar construcțiunei și cu obligațiune de a constitui ipotecă Băncii acel loc, pentru garantarea sumei împrumutată; că, după cumpărarea terenului din Str. Turturelele No. , se încheie la 28 Februarie 1912 actul de ipotecă a unei sumi de 80.000 lei, înscris la No. 349 din 1912, din care reținându-se suma de 17.500 lei, restul s'a depus la

Banca „Fortuna“ ridicându-se apoi treptat și plă-tindu-se constructorului Iancovici la ordinul falitului I. Lempart, pentru ridicarea clădirei necesară fabricii, după cum rezultă din 6 scrisori avize, 12 chitanțe de achitare, semnate de B. Iancovici, și 2 compturi depuse în ședință și alăturate pe lângă concluziunile scrise. La 2 August 1912, Isidor Lempart încheie cu Banca „Fortuna“ un al doilea act de convenție de cont-curent garantat cu gaj, în condițiuni identice cu cea dintâi convenție din 10 Ianuarie 1912 în sumă de 180.000 lei pe care de asemenea o investeste cu toate formele legale; că, mai târziu, la 12 Octombrie același an Isidor Lempart este chemat în declara-re de faliment de creditorul M. Bereovici și declarat ca atare, fiscându-se epoca încetării plăților la 1 Octombrie același an, data primului protest. Contra acestei sentințe făcându-se opoziție de creditorul Paul Cazzaniga cu privire la încetarea plăților, tribunalul prin sentința No. 257 din 1913 retrodatează încetarea plăților falimentului I. Lempart fixând-o la 10 Ianuarie 1912, data primului act de gaj; că, în contra acestei sentințe, s'a făcut apel de către Banca „Fortuna“, apel ce este pendent la 6 Noembrie 1912; d-l jude-sindic al falimentului Lempart introduce acțiunea de față, iar posterior aceștia pârâta Banca „Fortuna“ cerând să fie verificată tardiv cu suma de 204.897 lei 75 bani pe baza unui extras de compt legalizat, prin ordonanța cu No. 90 din 13 Februarie a. c. se admite această cerere și se dispune înscrierea numitei bănci ca creditoare în mod condițional, având gaj, cu suma de mai sus. Acestea sunt faptele,

Având în vedere că, în susținerea prezentei acțiuni, d-l jude-sindic al falimentului Isidor Lempart invoacă disp. art. 726 cod. com. pretinzând că actele de gaj precum și cele de ipotecă enumerate mai sus, fiind făcute în urma datei încetării plăților și prin urmare în perioada suspectă, urmează să fie declarate nule față cu masa credală, și ca consecință trebuie să restituie și portofoliul creanțelor ce deține pe baza menționatei acte de gaj, în sumă de 192.000 lei, ce i-a fost remis de falitul Isidor Lempart;

Având în vedere că, atât oral cât și în concluziunile scrise, d-l jude-sindic al falimentului nu a con-

testat în mod formal creanțele în sine ale Băncii «Fortuna», ei numai privilegiile constituite asupra lor și garantate prin actele de gaj și ipotecă mai sus menționate;

Având în vedere că, în apărarea sa, Banca «Fortuna» opune în prim rând, autoritatea lucrului judecat tras din ordonanța cu No. 90 din 1913, prin care a fost admisă la masa falimentului Isidor Lempart, ca creditoare în mod condițional cu suma de 204,897 lei 75 bani, în al doilea rând susține că sentința cu No. 257 din 7 Februarie 1913, care a fixat încetarea plăților la 10 Ianuarie 1912, nefiind rămasă definitivă, fiind apelată, nu poate constitui autoritate de ieru judecat și deci Banca poate și astăzi să examineze situațiunea comercială a lui Isidor Lempart, din momentul încetării plăților și, în ultim rând, susține că chiar dacă încetarea plăților ar fi definitiv fixată la 10 Ianuarie 1912, totuși clienta sa Banca «Fortuna» nu a cunoscut această încetare de plăți, atunci când a încheiat convențiile de cont-curent garantat cu gaj și ipotecă, și întrucât toate sumele împrumutate de falit au profitat masei credale, cere respingerea acțiunei în anulare, cu cheltueli de judecată;

Având în vedere că, art. 726 cod. comercial, prevede că se presupun făcute în fraudă creditorilor și în lipsă de probă contrarie se anulează față cu masa credală, între altele; 1) toate actele, plățile și înstrăinările cu titlu oneros, când cel de al treilea cunoștea starea de încetare a plăților în care se găsea comerciantul cu toate că încă nu era declarat falit; și 2) gajurile, anticchesele și ipotecile constituite asupra bunurilor debitorului, dacă sunt survenite în urma datei încetării plăților;

Considerând că, din acest text de lege, rezultă că presumpțiunea de fraudă are loc numai în cazul când gajul ipoteca sau anticchesele au fost constituite în urma încetării plăților și pentru datorii simple ce existau deja înainte de încetare sau chiar după încetare însă înainte de constituirea gajului; că, în acest caz, rezultă în mod manifest intențiunea debitorului falit de a favoriza pe unul din creditorii în dauna celorlalți și pentru care legea admite presumpțiunea fraudei;

Considerând, însă, că o asemenea presumpțiune nu-și poate avea aplicațiunea și în cazul când în momentul

stipulațiunei afacerii creditorul a cerut și obținut un gaj sau ipotecă, care s'au constituit în mod simultan cu datoria; că, în acest cas, este de presupus mai curând că, dacă creditorul care a avansat bani ar fi cunoscut starea de încetare de plăți, nu s'ar fi hasardat de a face asemenea operațiuni cu un debitor insolubil și pentru realizarea căror creanțe avea să sufere interminabile contestațiuni, atât din partea celorlalți creditori, cât și a judeului-sindic reprezentând masa credală și expunându-se ca cu toate garanțiile luate să-și vadă aceste creanțe irealizabile; că, în această situațiune, buna credință este mai de presuport;

Având în vedere, în speță, că toate actele a căror privilegii se atacă fiind făcute concomitent cu datoriile nu este de admis ca o bancă, cu o situațiune destul de importantă ca aceea a Băncii «Fortuna», constituită pe acțiuni și reprezentată prin directorii săi, să fi făcut operațiuni neserioase cu falitul Isidor Lempart și să expună capitalul acționarilor săi numai în scopul de a trage beneficiu în dauna celorlalți creditori; că, toate actele încheiate de falitul Isidor Lempart cu creditoarea sa au fost investite cu toate formele legale și transcrise în mod regulat, cele de gaj în registrele respective de amaneturi de pe lângă tribunalul de notariat Ilfov, iar cel de ipotecă în registrele de inscripțiuni, fiind îndeplinite și dispozițiunile din codul comercial în privința gajurilor, a pus în situațiune pe cel de al treilea, creditorii de astăzi reprezentați prin d-l jude-sindic, de a lua cunoștința de existența lor, și a i feri astfel de orice falsă situațiune a falitului; că, dacă aceștia i-au acordat și mai departe creditul lor, aceasta denotă încrederea ce aveau în solvabilitatea lui și justifică buna credință și neștiința Băncii «Fortuna» de starea precară în care se află Isidor Lempart, cu atât mai mult cu cât, deși primul act de gaj este făcut în aceeași zi cu data fixată de tribunal pentru încetarea plăților, totuși acesta nu a fost chemat în declarare de faliment de cât în luna Octombrie 1912;

Că, acest fapt învederează de asemenea că la acea epocă, cu banii luați dela Banca «Fortuna», debitorul falit a achitat parte din creanțele sale, precum de asemenea a făcut și cu sumele luate din al doilea împrumut, căci nu se explică cum falitul ar fi putut

continua mai departe comerțul, dacă nu au fi avut vr'un mijloc de rezistență și alimentare a fondului său comercial;

Că, de aci rezultă că sumele luate dela Banca «Fortuna» au profitat tuturor creditorilor diminuând astfel pasivul falimentului;

Considerând că faptul că Banca constituantă a gajelor ia prin actele ce a încheiat cu falitul toate garanțiile necesare realizării creanțelor, departe de a presupune vr'o fraudă, indică din contră seriozitatea lor, fiind întocmite în spiritul și cu formele strict prevăzute pentru păstrarea unor asemenea garanții;

Considerând, de altfel, că însuși d-l judecător-sindic respectiv, cu ocaziunea verificării tardive cerută de Bancă, admitând creanța acesteia în mod condițional, a recunoscut implicit valabilitatea până la prezentarea actelor de gaj și dar nu mai poate opune nulitatea lor; că dar, cerererea de anulare a gajurilor nefiind întemeiată câtă a fi respinsă;

Având în vedere că din actele prezentate și verificate de tribunal, menționate în expunerea faptelor prezentei sentințe, rezultă că și ipoteca constituită pentru suma de 80.00 lei, asupra imobilului din strada Turturelelor, este reală și că cu suma împrumutată s'a clădit construcțiunea fabricii falitului Isidor Lempart, fiind plătită această sumă constructo- B. Iancovici; că dar și cererea de a se anula această ipotecă nu este întemeiată și câtă a fi respinsă;

Considerând că, respingându-se acțiunea în ce privește anularea actelor de gaj, cererea de a se restitui polițele primite pe baza acestor acte în sumă de 192.000 lei, devine neîntemeiată și câtă de asemenea a fi respinsă;

Că, dar, acțiunea de față fiind în totul nefondată urmează a fi respinsă, atât cererea principală cât și suplimentul și u.

Pentru aceste motive, respinge acțiunea.

Sennați : N. T. Metaxa, N. Steriade.

BIBLIOGRAFIE

NOȚIUNI DE DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC de Valerian Ursianu, profesor la facultatea juridică din București. Volumul I. Tipografia „Gutenberg“ Joseph Göbl s-sori, 1913. — Preț 12 lei.